

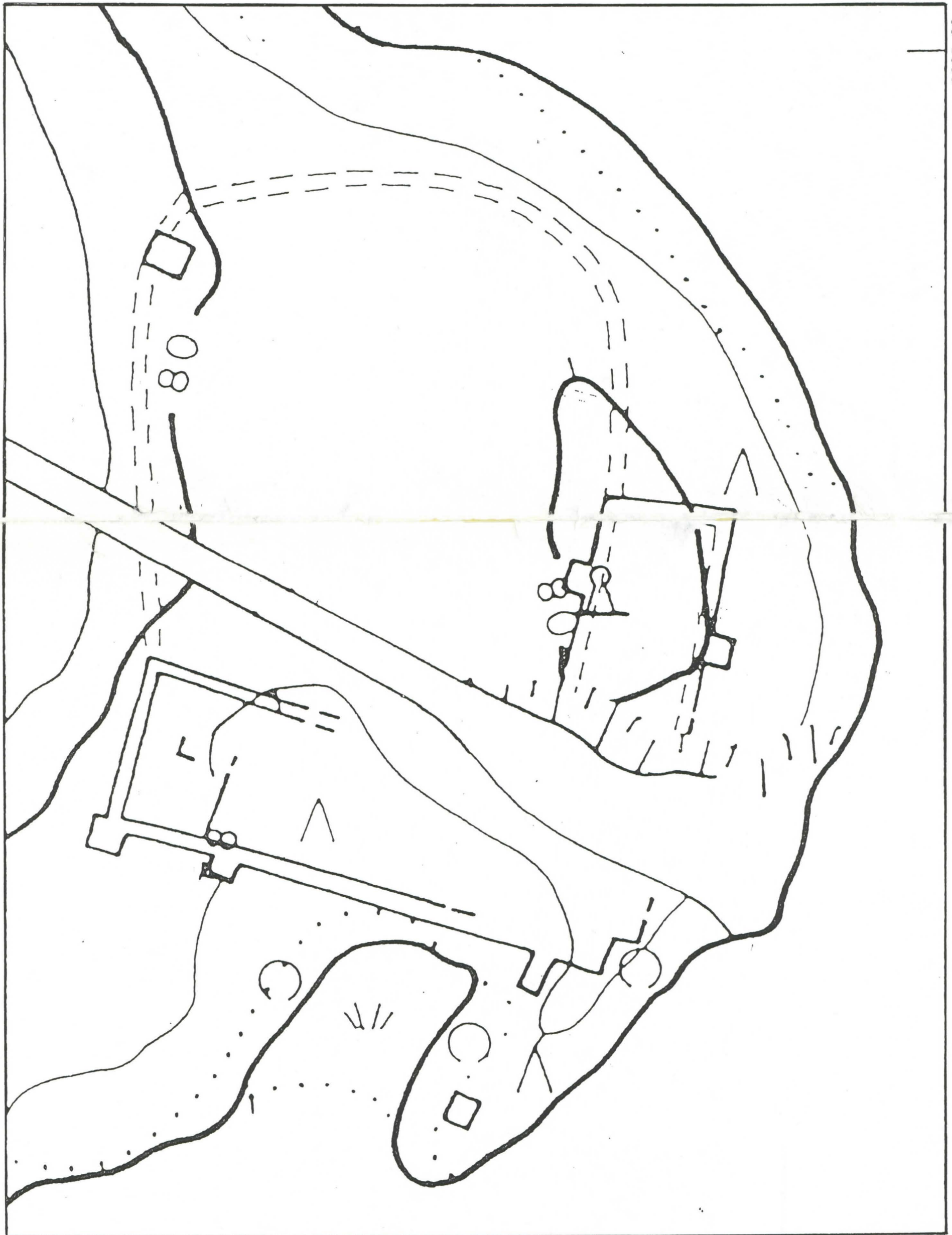
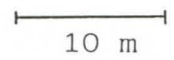
SAVONRANTA, Jauhenniemi, Orivirran saarto

Tarkastusselonteko
historiallisen ajan
linnoituksesta

Esa Laukkanen 1988

SAVONRANTA, JOUHENNIEMI, ORIVIRRRAN SAARTO

Mittakaava 1:500. Suurennettu ote Heikki Ahtiaisen, Timo Heinisen ja Eero Jaman alkuperäisestä karttapiirroksesta mittakaavassa 1:2000.

6895 00

Arkistotiedot tarkastetusta muinaisjäännöksestä:

Kunta: Savonranta

Rekisterikylä: Jauhenniemi

Tila: Oriniemi, RN:o 4:87, omistaa Pertti Hemminki Oy,
osoite: Kalevankatu 6-8, 60100 SEINÄJOKI, puhelin:
964-141900.

Sijainti: Peruskartta 1:20 000, "Savonranta", n:o 4212 10.

x = 6894 86 - 6894 99

y = 459 48 - 459 58

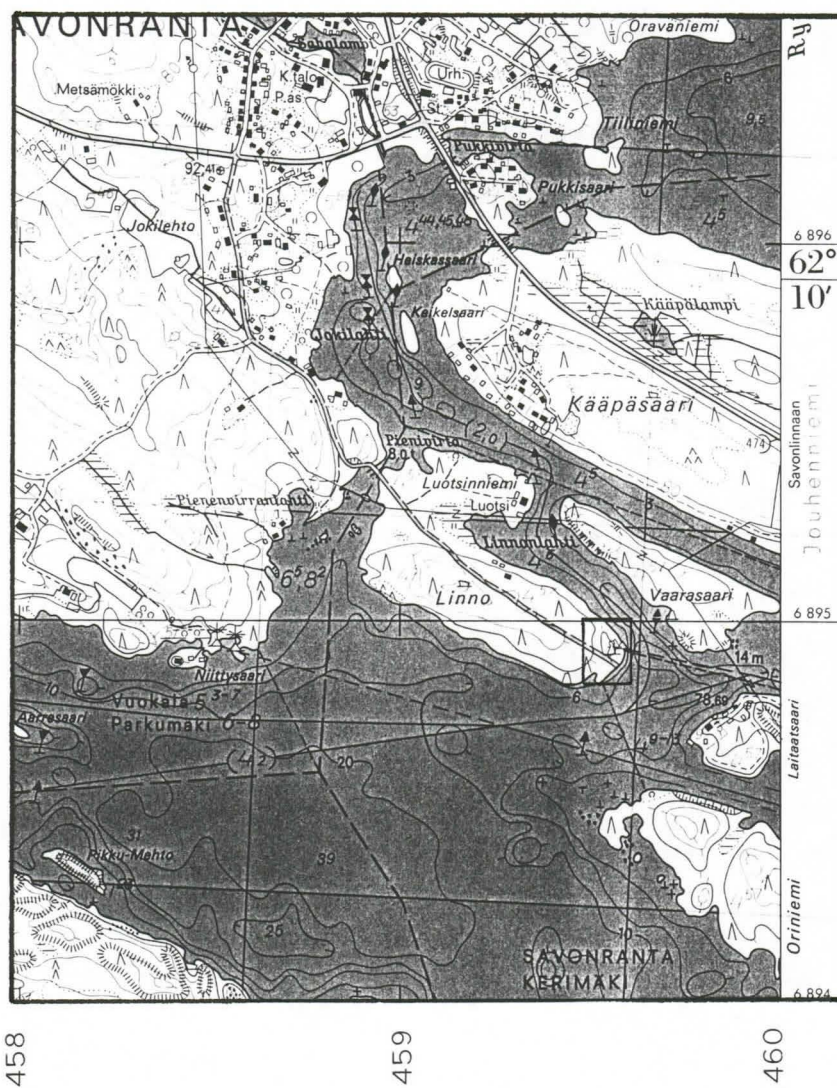
z = 79-80

p = 6896 58 - 6896 75

i = 615 86 - 615 96

k = 79-80

Orivirran saarto peruskarttatalehdellä n:o 4212 10 "Savonran-
ta" mittakaavassa 1:20 000.

Tarkemman kartan alue rajattu. Varustukset sijaitsevat
alueella, jolla x-koordinaatti vaihtelee rajoissa 6894 86 -
6894 99 ja y-koordinaatti rajoissa 459 48 - 459 58. Käy-
tetyin peruskarttatalehdin painovuosi on 1975.

Savonrannan kirkonkylän tuntumassa Linnasaarella sijaitse-
vasta linnoituksesta esitetään tässä tarkastusselonteko
16.8.1988 tapahtuneen kenttätyön pohjalta. Tuolloin linnoi-
tuksen säilyneitä, mutta maastossa vaivoin erottuvia osia
merkittiin näkyviin paalutuksella, jotta ne olisi helpompi
kartoittaa.

Kartoitus tapahtui 17.8.1988 alkaen museoviraston työnä,
ja sen tekivät Heikki Ahtiainen, Timo Heininen ja Eero Jama.
Kartoitusta valmistelemaa paalutusta olivat tekemässä Heikki
Ahtiainen, Matti Laamanen ja Esa Laukkanen museovirastosta.

Joidenkin arvioiden mukaan Orivirran linnoitus eli saarto
saattaisi olla rakennettu ehkä jo 1400-luvulla. Tällaisen
ajatuksen takana on ollut esim. Heikki Kirkinen vuonna -76
teoksessaan "Karjala taistelukenttänä".

Joka tapauksessa Orivirran saarrolla on ollut ainakin
kaksi erillistä kautta, jolloin se on ollut sotilaskäytössä.
Vanhemman tunnetun käyttövaiheen alkamisajankohtaa ei var-
muudella tiedetä, mutta se päättyi Orivirran saarron tuhou-
tumiseen taistelussa v. 1592. Tällöin Vienasta hyökänneet
atamaani Maksima Rätsinin johtamat joukot voittivat Orivir-
ran saarron puolustajat ja polttivat linnoituksen.

Orivirran saarron uudempi käyttövaihe alkoi v. 1656, jol-
loin se rakennettiin uudelleen Hannu Hannunpoika Gyllen-
brandin johdolla. Uudemman käyttövaiheen päättymisajankohtaa
koskevia tietoja ei ole toistaiseksi tullut tämän kirjoitta-
jan saataville.

Orivirran linnoituksen rauniot sijaitsevat nykyisin mänty-
metsää kasvavassa saaren kärjessä, jossa ainoa linnoitusta
uudempi huomattava rakennelma on rantaan vievä soratie.
Linnoituksen rauniot ovat matkailunähtävyytenä, ja niille
on pystytetty linnoituksen muistokivi. Rauniot suojellaan
tulevassa kaavoituksessa suoja-alueella.

Tietä rakennettaessa on aikanaan tuhottu huomattavia osia
Orivirran linnoituksesta. Linnoituksen kohdalla tien koil-
lispuolisesta reunaluiskasta valuu irtomaata kaiken aikaa
hiljalleen alas tuhoten vähitellen rakennelmien alaista
maaperää.

Linnoituksen seinien ja varustusten paikat näkyvät nykyisin maaperästä puolisen metriä tai vähemmän kohollaan olevina sammalpeitteisinä kiveyksinä. Kaikissa kohdissa rakennelmien hahmot eivät kunnolla erotu muutenkin kivisestä maaperästä. Tällaiset kohdat näkyvät liitteenä olevassa karttaotteessa katkoviivoilla merkittyinä rakennelmien osina.

Orivirran linnoituksen raunioissa ei havaittu merkkejä muurilaastista. Palokerroksen jäänteitä ei liioin ollut havaittavissa.

Orivirran saarron raunioiden tilasta joskus 1890-luvun tienoilla on julkaistu yksityiskohtaisia tietoja Suomen Muinaismuistoyhdistyksen aikakauskirjan niteessä XXII. Siinä luetellaan linnoituksesta useita sellaisia rakennusosia, joita ei huolellisista etsiskelyistä huolimatta voitu todeta maastosta käynnillä 16.8.1988.

Savonlinnassa

17. 11. 1988

Esa Haukkanen

Liitteenä: Karttaote 1:500.